

Referátumok

Al-Shamma I.

Post traumatic renal insufficiency in military personnel
(Heveny veseelégtelenség, sokk vese a harci sérültek között)
Revue Int. Serv. Santé 1985, 58, 233

A heveny veseelégtelenséget a II. világháborúban ismerték fel első ízben, mint poszttraumás szövődményt. Összefoglaló statisztikák szerint 40%-ban fordult elő, és magas halálzással járt. A kedvezőtlen prognózison a koreai háborúban alkalmazott hemodialízis sem változtatott, bár itt a súlyos sérültek e szövődménye a sérülteknek csak 0,5%-ában lépett fel. Nem javított a kilátásokon a vietnámi háborúban bevezetett gyors kiürítés sem, de a szövődmény előfordulása a gyors légi kiürítésnek hála, még ritkábbá vált (1:600). Ezt a sokk hatékony kezelésének tulajdonítják.

A közlemény az iraki—iráni háborúban sérült, a frontról veseelégtelenséggel az Al-Rashid (iraki) katonai kórházba szállított 139 sérült kezelésében szerzett tapasztalatokat adja közre. A sérültek közül 112 beteget hemodializáltak. A procedurát naponta, enyhébb esetben 2 naponta végezték, 5—6 óra hosszat tartott, javallatát 24 óra alatt 500 ml-nél kevesebb vizelet és/vagy 5,5 mEq/l K-nál magasabb szérumérték adta. Szükség esetén a vértranszfúziót a hemodialízis idején adták. 4 esetben került sor peritoneális dialízisre, az erek felkeresésének nehézsége miatt (égettekről volt szó).

A 139 súlyos sérült között a túlélés az alábbiak szerint alakult:

sérülés	előfordulás	túlélő	meghalt
égés	9%	4	8
mellkasi sérülés	2%	3	0
hasi sérülés	32%	19	25
törés	5%	7	1
amputáció	3%	2	2
többszörös sérülés	37%	24	28
paraplégia	6%	3	6
crush	1%	1	1
egyéb	4%	4	1

Összesített halálzás 52%. A legmagasabb halálzási arányt a hasúri és végtag-sérült politraumatizáltak között tapasztalták.

A vizelet mennyisége a túlélő és meghalt sérültek között nem szignifikánsan különbözött. Nem bírt szignifikáns prognosztikai értékkel a szérumban kálium- és kreatininszintje sem.

Szerzők eseteik elemzése során végül arra a következtetésre jutottak, hogy a dialízis terápiás értékét nem szabad túlbecsülni. A halált minden esetben a sérülés súlyossága idézte elő.

Dr. Novák János orvos ezredes

Rosenblatt M., Lemer J., Best L. A., Peleg H.

Thoracic wounds in Israeli battle casualties during the 1982 evacuation of wounded from Lebanon (Mellkasi sérülések az 1982. évben Libanonból kiürített izraeli sérültek között)

J. Trauma 1985, 25, 4. szám, 350

Lady Davis Carmel Kórház sebészeti osztálya és technioni egység, Haifa, Izrael

Az 1982. évi „Béke Galileának” elnevezésű hadművelet első három hetében, 1982. VI. 6—29. között a Ramban kórházi komplexumba 938 sérült katonát szállítottak. Közülük 64-nek volt mellkasi sérülése. Zömmel repeszek okozták a traumát. A katonákat a csapatorvos a sérülést követő 1—30 percen belül ellátásban részesítette, majd helikopterrel a kórházba szállították őket, ahová a sérülés után átlagban 2 órával érkeztek. Legtöbbjüknek egyéb sérülése is volt.

Az első orvosi segély során 17 esetben helyeztek be bordaközi szívást, a kórházban 6 esetben kellett ezt korrigálni. További 21 sérültnél a kórházban kezdték meg a drenázst.

Halasztott sebvarratra 30 sérültnél került sor, 28 sebet nem kellett műtétiell ellátni. Azonnali toracotomiára 2 esetben, halasztott és retoracotomiára 5 esetben került sor. A 64 sérültön 35 nem mellkasi műtétet végeztek.

Szövődménymentesen gyógyult 43 sérült, 7 tüdőszövődmény és 19 egyéb komplikáció (szepszis, végtagsérülési szövődmény stb.) lépett fel. Az utóvizsgálatok során (26 beteg) számottevő elváltozást még akkor sem találtak, ha a repesz a mellüregben maradt.

Dr. Novák János orvos ezredes

